

LAGUTSKOTTETS BETÄNKANDE nr 26/1980-81 med anledning av ltm Alarik Häggbloms m.fl.lagmotion med förslag till landskapslag angående ändring av 51 § landstingsordningen.

Landstinget har över ovan nämnda lagmotion inbegärt lagutskottets utlåtande. Med anledning härav får utskottet, som i ärendet hört landstingets talman Olof Jansson, lantrådet Folke Woivalin, landstingets sekreterare Henrik Gustafsson och ltm Alarik Häggblom, vördsamt anföra följande.

Riksdagens stora utskott har sannolikt varit en förebild för landstingets stora utskott, vilket bland annat framgår därav att riksdagsordningen och riksdagens arbetsordning legat till grund för beredningen av landstingsordningen respektive landstingets arbetsordning. I 28 § 2 mom. arbetsordningen för riksdagen stadgas att vid ärendenas behandling i stora utskottet gäller utom vad om utskott i allmänhet och i stora utskottets arbetsordning är föreskrivet i tillämpliga delar den ordning för ärendenas handläggning som för riksdagens plena är stadgat. I 7 punkten arbetsordningen för stora utskottet stadgas dessutom att ärenden i stora utskottet skall undergå en behandling om inte utskottet i något ärende besluter om tvenne behandlingar. Visserligen saknas i landstingets arbetsordning motsvarande bestämmelser men den omständigheten utgör knappast någon grund för att se annorlunda på landstingets stora utskott.

I 34 § 1 mom. landstingsordningen stadgas om tillsättande av utskott. Enligt momentet skall varje lagtima landsting för beredningen av ärenden tillsätta ett lagutskott, ett finansutskott, ett lag- och ekonomiutskott, ett kulturutskott samt ett justeringsutskott. Dessutom skall landstinget för behandlingen av ärenden som avses i 54 § tillsätta ett stora utskott. Stora utskottet är således inte ett beredande organ utan en del av ärendehandlingen i plenum. Det sagda utgör bakgrunden till att stora utskottets utlåtande alltid inhämtas över ett betänkande som avgivits av ett beredande utskott med anledning av ett initiativ som upptagits i landstinget och inte över det initiativ som legat till grund för handläggningen i det beredande utskottet.

Enligt 54 § landstingsordningen är huvudprincipen den att stora utskottets yttrande över utskottsbetänkande skall inbegäras endast i sådana fall när utskottsbetänkandet skall underkastas tre skilda behandlingar i plenum. Såsom framgår av 54 § 1 mom. skall endast utskottsbetänkande som angår anta-

gande eller förkastande av lagförslag undergå tre behandlingar i plenum och denna behandlingsgång skall iakttas oberoende av ärendets vikt. Stora utskottets uppgift är således egentligen att fungera som en "andra kammare" i lagstiftningsärenden, vilket även framgår av behandlingsgången enligt 54 § 3 mom.

I 51 § 2 mom. har dock stadgats ett undantag från nämnda huvudprincip. Däri ingår nämligen en bestämmelse om att stora utskottets yttrande skall inhämtas även över utskottsbetänkande som skall undergå två skilda behandlingar i plenum. Ett sådant ärende är landskapsstyrelsens meddelande till landstinget rörande planerad framställning till landstinget angående lagförslag varöver landstinget inbegär yttrande av utskott. Stora utskottets uppgift är således även i 51 § 2 mom. begränsad till ärenden rörande lagframställningar. Med lagframställning avses inte enbart framställning med förslag till landskapslag utan också framställning med förslag till lagmotion till riksdagen enligt 15 § självstyrelselagen (jfr 23 § 1 mom. landstingsordningen). Övriga i 51 § 2 mom. nämnda ärenden skall inte undergå två skilda behandlingar och landstinget synes heller inte med stöd av landstingsordningen kunna besluta att sådant ärende skall undergå två behandlingar. I landstingsordningen finns nämligen inte någon bestämmelse som motsvarar 71 § Riksdagsordningen vari stadgas att riksdagen kan besluta att ärenden, för vilka inte föreskrivits flera än en behandling i plenum, skall undergå två behandlingar.

Det meddelande rörande program för självstyrelselagsrevisionen som landskapsstyrelsen överlämnade till landstinget hösten 1978 genomgick endast en behandling i plenum eftersom det inte ansågs vara fråga om ett meddelande rörande en sådan planerad lagframställning som uttryckligen nämns i första meningen av 51 § 2 mom. landstingsordningen.

Syftet med den av motionärerna föreslagna lagändringen är att ändra behandlingsordningen i landstinget för landskapsstyrelsens meddelanden till landstinget, varöver utlåtande inbegärts av utskott sålunda, att två behandlingar i plenum skulle krävas även om ärendet rör planerat förslag till regeringen om lagstiftning som landskapsstyrelsen önskar att regeringen genom proposition skulle överlämna till riksdagen.

Utskottet har funnit att den av motionärerna föreslagna ändringen är berättigad eftersom det måste anses betydelsefullt med en så grundlig beredning som möjligt i landstinget av meddelanden rörande lagstiftningsärenden oberoende av om ett lagförslag i sinom tid kommer att föreläggas landstinget av landskapsstyrelsen eller om landskapsstyrelsen kommer att anhålla hos rege-

ringen om en lagstiftningsåtgärd.

Detaljmotivering.

De ändringar som utskottet föreslår i lagtexten är endast av terminologisk natur. Enligt utskottets uppfattning bör uttrycket "eller hemställan hos regeringen" uteslutas varigenom första meningen i momentet skulle överensstämma med dess nuvarande lydelse. Landskapsstyrelsen har nämligen med stöd av sin allmänna förvaltningsbehörighet rätt att hos regeringen göra framställningar även i lagstiftningsärenden. Ett meddelande från landskapsstyrelsen till landstinget rörande en planerad hemställan hos regeringen faller således inom ramen för "de riktlinjer som landskapsstyrelsen avser att följa i förvaltningen". Utskottet föreslår därför en sådan ändring av bestämmelsens andra mening att ordet "lagstiftningsinitiativ" skulle ersättas av "lagstiftningsärende". Samtidigt föreslår utskottet en förtydligande omstilisering av meningen.

Med hänvisning till det anförda får utskottet vördsamt föreslå

att Landstinget måtte antaga lagförslaget
med följande ändringar:

51 §.

- - - - -
Har landskapsstyrelsen överlämnat meddelande rörande planerad framställning till landstinget (uteslutn.) eller angående de riktlinjer, som landskapsstyrelsen avser att följa i förvaltningen, kan landstinget, därest ärendet prövas vara av synnerlig vikt, hänskjuta detsamma till utskott, som äger att uppgöra förslag till yttrande i ärendet. Över utskottsbetänkande i anledning av meddelande, som gäller lagstiftningsärende, skall utlåtande inbegäras av stora utskottet. I detta fall tillämpas bestämmelserna i 54 § sålunda, att ärendet undergår endast två behandlingar och avgöres vid den andra av dessa.

- - - - -
Mariehamn den 17 februari 1981.

På lagutskottets vägnar:

Sune Carlsson
ordförande

Lars Karlsson
sekreterare.

Närvarande i utskottet: ordf. Sune Carlsson, v. ordf. Berg, ledamöterna Eriksson, Bert Häggblom (delvis) och Lindfors (delvis) samt ersättarna Alarik Häggblom (delvis) och Olof M. Jansson (delvis).